ADEVĂRUL DESPRE PLANETA PĂMÂNT

SONYA NEWLAND

Traducere din limba engleză de Sabina Lungu

Editura Paralela 45

Editura Paralela 45

Redactare: Alisa Ionescu
Corectură: Andreea Roșca
Tehnoredactare și DTP copertă: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEWLAND, SONYA
Adevărul despre planeta Pământ / Sonya Newland ; trad. din lb. engleză de Sabina Lungu. – Pitești : Paralela 45, 2023
ISBN 978-973-47-3987-5
I. Lungu, Sabina (trad.)
087.5

Sonya Newland
Fact or fake. The truth about planet Earth

First published in Great Britain in 2022 by Wayland, an imprint of Hachette Children's Group
Copyright © Hodder and Stoughton Limited, 2022
All rights reserved.

Series Designer: Rocket Design (East Anglia) Ltd
Consultant: Steve Parker

Credite foto:
Shutterstock: rogistok 4, V_ctoria 5, Ameashi 6, Roman Bykhalov 7, 44–45, ankomando 8, BeRad 9, MilaArt 10–11, ArtHeart 12, ArtMari 13, 50, 83, vectorlab2D 14, ashimmah15, aksol 16, John T Takai 17, Egor Shilov 18, Ira Bagira 19, Snap2Art 20, Teguh Mujiono 21, 30, miumi 22, Good_Stock 23, Blue Flourishes 24, ChipVector 25, Pand P Studio26–27, Natali Snailcat 28, Dean Gradella 29, Moriz 31, GabrielJose 32, Kalimanorah 34, Kalimanorah 34, Rvector 35, Jemastock 36, owatta 37, Sararoom Design 38, Ohmega1982 39, newelle 40, Larry-Rains 41, VikiVector 42, Crystal_Snow 43, TAW4 46, johavel 47, Padma Sanjaya 48, vldkont 49, Valerii_M 51, wectors 52, Viktoriia_P 53, dimair 54, anastasiia ivanova 55, Aksenova Nadezhda 56, zizi_mentos 58, Anna Marin N 59, Aluna1 60–61, Croisy 62l, Incomible 62r, Marina Akinina 64, DeShoff 65, Enimados 66, Emre Tarimcioglu 67, Polina Tomtosova 68, emrcartoons.com 69, nikiteev_konstantin 70l, 84, NikomMaelao Production 70r, AmySachar 71, VectorPot 72, owatta 73, julio chaniago 7 74–75, Anna Bochkova 74–75, linoleum 77, Pyty 78, Oliver Hoffmann 79, Egor Shilov 81, kareemov1000 82, i-muistudio 85, dedMazay 89, AVA Bitter 89.

All design elements from Shutterstock or drawn by designer.

Copyright © Editura Paralela 45, 2023
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www. edituraparalela45.ro

POȚI SĂ FACI DIFERENȚA DINTRE FAPTELE ADEVĂRATE ȘI CELE FALSE?

PLANETA NOASTRĂ ESTE RADIOACTIVĂ!

POFTIM?!

POLUL NORD SE MIȘCĂ

NICI GÂND!

ANTARCTICA ESTE CEL MAI RECE LOC DE PE PĂMÂNT

(PARE A FI ADEVĂRAT...)

O ZI ARE 24 DE ORE

PĂI, NORMAL!

(SAU NU?)

Continuă să citești și află adevărul din spatele bine-cunoscutelor mituri și fapte uimitoare despre planeta Pământ. Descoperă știința din culise și impresionează-ți prietenii și familia cu informații interesante, ciudate – și uneori incredibile – despre planeta Pământ.

NUMELE TERRA ÎNSEAMNĂ „PĂMÂNT”

ADEVĂRAT SAU FALS?

Din nefericire, cea mai interesantă planetă – aceea pe care trăim noi – are cel mai plictisitor nume. În limba română, numele planetei noastre vine din latinescul *pavimentum*, care înseamnă teren bătătorit, bătătură sau pavaj.

ȘTIINȚA

În Antichitate, grecii și romanii au numit planetele pe care le cunoșteau după zeii la care se închinau. De aceea, îi avem pe Jupiter domnind peste zei, pe Marte, zeul războiului și pe Venus, zeița iubirii. Chiar și planetele descoperite mai târziu au fost numite în același fel. Dar și Pământul era personificat de zeița Terra Mater (*Mama Pământului*).

EVEREST ESTE CEL MAI ÎNALT MUNTE DE PE PĂMÂNT

ADEVĂRAT SAU FALS?

Toată lumea știe că Everest este cel mai înalt munte din lume, nu-i așa? Greșit! În vreme ce acest munte măreț are cea mai mare altitudine, cel mai *înalt* munte este de fapt Mauna Kea, de pe insula Hawaii.

ȘTIINȚA

Everest se înalță mai sus de nivelul mării decât orice alt munte – mai exact, 8 848,86 de metri. Mauna Kea se înalță doar 4 205 metri deasupra nivelului mării, însă începe de pe baza Oceanului Pacific. De la bază până la vârf, Mauna Kea are o înălțime de 9 966 de metri.

URIAȘUL ADORMIT

Mauna Kea este de fapt un vulcan, deși unul adormit, adică inactiv. A erupt ultima oară în urmă cu 4 600 de ani.

VÂRSTA PĂMÂNTULUI ESTE DE 4,5 MILIARDE DE ANI

ADEVĂRAT SAU FALS?

Savanții pot calcula cât de „bătrân” este Pământul studiindu-i rocile! Pot afla vârsta rocilor și a mineralelor folosind o tehnică numită datare radiometrică (sau radioactivă). Aceasta sugerează că vârsta Pământului este de circa 4,5 miliarde de ani – plus sau minus 50 de milioane de ani!

ȘTIINȚA

Cele mai vechi substanțe care apar în mod natural pe Pământ sunt niște minerale găsite în Australia, care au o vechime mai mare de 4,3 miliarde de ani. Cu toate acestea, unii meteoriți care s-au prăbușit pe Pământ au fost dați cu o vechime de 4,5 miliarde de ani. Din moment ce majoritatea corpurilor din Sistemul Solar s-au format probabil în același timp, savanții cred că aceasta este și vârsta Pământului.

VERDICT
Adevărat

MAREA ESTE ALBASTRĂ PENTRU CĂ REFLECTĂ CERUL

ADEVĂRAT SAU FALS?

E limpede că apa este, ei bine, limpede. Așa că de ce o întindere mare de apă, precum oceanul, pare să fie albastră? Oare pentru că reflectă culoarea cerului? Ei bine, o reflectă – însă într-o mică măsură. Totul se reduce de fapt la felul în care apa absoarbe lumina.

ȘTIINȚA

Lumina albă provenită de la Soare este de fapt alcătuită din culori diferite. Apa absoarbe culorile cu lungimi de undă mai lungi, cum sunt roșul, portocaliul și galbenul, lăsându-le în urmă pe cele cu lungimi de undă mai scurte din gama albastrului și a verdelui. Asta vedem noi în apa mării.

CER ALBASTRU

Cerul este câteodată albastru pentru că atmosfera împrăștie partea albastră a luminii soarelui mai mult decât alte culori. Iar marea reflectă puțin cerul albastru.

GLOSAR

ADN – o substanță chimică ce conține informație genetică și care se găsește în toate ființele vii.

altitudine – înălțimea măsurată de la un anumit nivel, precum de la nivelul solului sau al mării.

an bisect – an calendaristic cu 366 de zile (luna februarie are 29 de zile).

arc – un semicerc sau o formă de potcoavă.

atmosferă – stratul de gaze care înconjoară un obiect foarte mare, precum o planetă sau o stea.

atom – cea mai mică particulă a unui element chimic; atomii sunt părțile componente ale întregii materii.

axă – o linie imaginară care taie o planetă, o stea sau un corp ceresc și în jurul căreia se rotește acel corp ceresc.

bazin – o adâncitură în pământ înăuntrul căreia este situată o întindere de apă.

calotă glaciară – un strat gros de zăpadă și gheață care acoperă în permanență o regiune.

cădere – o cascadă mare care cade direct în jos de la marginea unei prăpăstii.

continent – una dintre cele șapte mari întinderi de uscat ale Pământului.

densitate – o măsură a masei unui obiect în raport cu volumul său (cât de mult spațiu ocupă).

despădurire – tăierea unor suprafețe foarte mari de pădure pentru a face loc activităților oamenilor.

(a) devia – a face ca un lucru să-și schimbe cursul sau direcția.

ecosistem – o comunitate de vietăți și mediul lor de viață.

ecuator – o linie imaginară care înconjoară Pământul la jumătate, separându-l în emisferele nordică și sudică.